

פרוטוקול מס' 2/ב'

מישיבת ועדת השירותים הציונית
שהתקיימה ביום ד', ה' בחשוון תשי"ז - 10.10.56

מ.י.

נכחו:

- מ. ארם - היו"ר
- ר. הקטין
- ח. יהודה
- ש. יוניצ'מן
- י. ניצני
- ד. נצר

מוזמנים:

י. בר-סלע - מנהל כללי משרד הסעד

סדר-היום:

המשך הדיון בפרשת רעננה.

הישיבה נפתחה בשעה 09.00.

- - - - -

היו"ר מ. ארם:

אני פותח את הישיבה.

קיימנו ישיבה בזמן הפגרה, כי חייבו אותנו שלוש דברים: א) מנייתו של חבר הכנסת ארדיטי בקשר עם הפיגור בהקצבות משרד הסעד למעבדות בעד חודשי יולי-אוגוסט. ב) ינין הכרזת החינוקות שתשוישם שיצאו מבית-החולים, ומשרד הסעד שוב הכסיק את ההקצבה שלו מחוטר כסף. קיבלנו מכתב מהיפה על מקרים מאד חמורים, גם פטירת חינוקות. ג) ענין רעננה, שאותו נגמור היום.

אשר לענין הראשון, עוד טרם שכינסתי את הוועדה ביקרתי במשרד הסעד. הם נזדרזו וסידרו את ההקצבה של יולי, אבל עד שהם טיידרו זאת קפץ כבר חודש ספטמבר. הוחלט שאני ומר בר-סלע נפנה לוועדת הכספים ונדרוש דיון דחוף בענין הגרעון של משרד הסעד בטכום די ניכר. קבעתי עם יו"ר ועדת הכספים שבשבוע הבא נקיים ישיבה משותפת בענין זה וגם בענין הילדים.

בענין רעננה - הסכסוך שבו עמדנו בזמנו בין שכונת הפיתוח ומשרד הסעד נסתים, כלומר השכונה הסכימה לוותר על התנגדותה להקמת המוסד. הוחלט שמשרד הסעד מקבל את הבתים ונותן אותם הבתים במקום אחר. משרד הסעד בעצמו איננו יכול לקנות בתים, הוא שולח מעריך ממשלתי. הסכום שאותו מעריך העריך לדעתם אינו שווה לסכום שהם חסבו, והם נדרשים לתרום תרומה של 2000 לירות כל אחד לטובת המוסד. תביעתם היא פשוטה בתכלית, שמשרד הסעד יתן להם אותו פיצוי שבו אפשר לבנות את הבתים או שהוא יבנה להם בתים במקום אחר. הם אינם מוכנים שיעריכו להם את הבתים בצורה כזו.

י. בר-סלע:

באחת הישיבות שהשתתפתי בהם גם אני במועצת רעננה, בנוכחות נציג השכונה שם, הוצע דבר כזה: שמספר הבתים הגובלים עם המוסד, שאנחנו נתן תמורתם בתים במקום אחר. שאלתי מה מספר הבתים וכמה הם צריכים לעלות. זה בערך 8 בתים, 7000 לירות בערך לבית. עשיתי חשבון שזה בערך 64,000 לירות. אני חושב שלפרטונל המיוחד שאנחנו מעונינים לרכוש בשבילו את הבתים זה כדאי. באופן עקרוני אני מסכים לזה. אחר כך התברר שזה לא שמונה בתים,

אלא עטרה. אחר כך אמרו לי שזה 12 ו-14. האמת היא שהסכמתי גם ל-10 בתים. הכנתי איזה הסכם עם היועץ המשפטי שלנו ועם המועצה לאפשר להם לעבור למקום אחר. הכל היה מוכן, אני בינתיים יצאתי לחו"ל, שמתי שלא המועצה אלא הדיירים הלכו לעורך-דין והוא הכין הסכם אחר. בינתיים התערב מבקר המדינה. מתברר שהסכם מבחינה פורמלית לא לגמרי בסדר. על קניית הבתים יש אינסטנציה אחרת שצריכה להחליט, ועדת הדיור צריכה להחליט אם הם נחוצים או לא. משרד הסעד מצדו צריך רק להעביר את הכסף. אחר כך גדל המספר ל-12. אני מודה שבשיחה עם ראש המועצה אמרתי שאם נעמוד בגמר וזו תהיה בעיה של עוד שני בתים, אני בטוח שנמצא לזה פתרון, אבל לא נחתי שום הבטחה.

הבאתי את השאלה בפני הוועדה המתמדת שליד אגף נכסי המדינה, אחר כך בפני ועדת הדיור המחוזית.

לגבי ההתחייבות על הסכום - את זה אני אפשר לקבוע על-ידי שמאי. בהסכם שהסכומה הזאת הכינה הם דרשו לא פחות ולא יותר, בתים כמו שיש להם, כל מה שיש בתוך החצר, גינות, מדרכות, כביש, עצי פרי ודמי העברה. אני בטוח שאם מעריך לא היה מעריך זאת. לגבי המחיר הצעתי להם לעשות מיכרוז על שני בתים ונראה מה יציע קבלן, ואנחנו מצדנו נשלח מעריך, ונראה מה יהיה הפרש. אנחנו לא אנחנו בתשובה גינות ולא דמי העברה. ראינו שאם איננו לוקחים את זה בחשבון, אין הפרש גדול, אולי של כמה מאות לירות.

אחר כך אמרנו לראש המועצה שהוא יכול לחתום על הסכם, הוא הובא לישיבת המועצה. ההסכם הוא לא בצורה שאנחנו קונים, כי פה הלכתי בעקבות הסמכויות שאגף מקרקעי המדינה יקנה, אבל אנחנו נשתדל לאפשר לאנשים האלה לעבור לבתים דוגמת הבתים שהם גרו בהם.

באופן כללי לא ייתכן להסוך את העניין הזה למקור של סחטנות, שנפצה אותם בעד העצים שהם גידלו ונשלם גם את דמי ההעברה. זה לא מוצדק. חייב אדם גם להפסיד משהו, בזה שהוא מקבל בית חדש.

ד. נצ"ר: מה נדרש מהוועדה?

היו"ר מ. ארם: מאתנו נדרש דבר פשוט. אנחנו בזמנו נכנסנו לעניין הזה, ואני מרשה לעצמי לחשוב שאנחנו גם הניענו אותם להסתלק מההתנגדות המוחלטת וסוכם מה שסוכם. עכשיו הם מבקשים מאתנו שנתן להם את השווי בבתיים. אין הם תובעים את זמי העברה, אינני רוצה אותם כסחטנים. אני שוחחתי אתם והם מבינים שהם יפסידו דבר מה בגינה, זה עניין של סנטימנטים. הם אומרים: לקחו אצלנו בית - אנחנו רוצים בתים כאלה חזרה. לדעתי זה צודק בהחלט. הם אינם דורשים את הכסף, אלא שאם אותו רכוש שלוקחים מהם, להחזיר להם במקום אחר, חוץ משני דברים שהם מוכרחים לוותר, זה דמי העברה וגינה. זוהי התביעה שלהם. הם טוענים שהם הזמינו קבלן ומהנדס והוא העריך שכדי להקים בית קטן כזה אני אפשר לעשות זאת בפחות מ-10,000 לירות. אם אין הבדל - הכל בסדר גמור. מה שאני רוצה הוא שאנחנו נקבע דבר פשוט, פרינציפ אחד: אם לוקחים אצלם את הבתים, מחזירים להם אותו הדבר.

ד. נצ"ר: אני רוצה להגיד כמה דברים. אין ועדת השירותים הציבוריים יכולה להיכנס לפרטי הפרטים של ההסכם, זה לא ענייננו. אנחנו עסקנו בשאלה הזאת באופן ציבורי, השפענו על שני הצדדים, גם על משרד הסעד וגם על אנשי רעונה. יותר מזה לא.

הצעתי היא שלמונים אלינו תהיה התשובה שוועדת השירותים גמרה בטוחה זה את תפקידה, היא אינה יכולה להיכנס לשום פרטים של ההסכם, זה ענייננו של משרד הסעד ושל המועצה.

ר. הקטין: אני לא ביקרתי במקום, אבל הייתי במקום אחר, בבית-ההולים לחולי שחפת בבני-ברק. אם זה באמת בלב השכונה. אבל אנחנו צריכים להשלים עם זה שבכל מקום שיקום מוסד זה יתביד מטמה בחינות על החושבים. אין לי ספק שאנשים מנצלים עכשיו את החולשות, כי בהתחלה המספר היה יותר קטן, הוא הלך והתרחב.

מכיון שהדאגה היקרת היא סידור הילוי, ואנחנו כוועדה ציבורית צריכים לראות שהצד השני לא יקופח, אז ממליצים למסור למוסד ציבורי אשר יעריך ויבדוק וישלח את המלאכה, אבל אנחנו לא צריכים להיכנס לפרטי הפרטים.

ש. יוניצ'מן:

אנחנו מוכרחים לגמור את הפרטה הזאת, ויש צורך למצוא את הסיפור הטוב ביותר כדי שהעניין שם יסתדר. לעצם העניין, אני נוטה לדעתן של שתי החברות שזיכרו לפני, אבל זה לא יעזור לסיפור העניין. אני חושב שאנחנו צריכים להתערב. הדברים עכשיו ברורים, הם לא יכולים לקבל את כל מה שהם רוצים. אין לי חשש שאיזה משרדים ממשלתיים יקשו קשיים למשרד הסעד, סוף סוף זה נעשה על חקציבם.

אם הם ידעו שהוועדה שלנו שומרת על מה שמגיע להם ואומרת להם שאסור להם לנצל את המצב, אני חושב שהעניין יתחסל וייגמר לשביעת רצונם של כל האדדיים.

י. ניצני:

אני אומר: אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו. אילו אני הייתי יושב שם, והיו מכריחים אותי חוץ טיבות אובייקטיביות, להתליף את דירתי שהשקעתי בה חצר, והאדמה היא פרטית, והפועלים, האנשים והנשים - זה לא קל. אני סובר שהאנשים צודקים שהם רוצים לקבל את החמורה בעד הבתים שהם מפקידים, במקום אחר. לא אכנס לפרטים. החלטתנו יכולה להיות רק זו. כמה זה יעלה - זה לא ענייננו.

ח. יהודה:

כאן דובר על עורך-דין וכאילו יש פה פתח לסחטנות. אנחנו יכולים למנוע זאת, אבל איננו צריכים לקפח אף אחד. אם זה עניין של כמה מאות לירות, אני מקבל זאת. אשר לעניינים הפרוצדורליים, לא משרד הסעד צריך לטפל בזה. איננו צריכים להיכנס לפרטים. חובה על משרד הסעד לסיים את הדבר הזה יחד איתם, במגמה שלא יהיה ניצול ושהתושבים לא יצאו מקופחים.

היו"ר מ. ארם:

אם לטכס את הדיון, אפשר לומר שהוועדה לקחה לתשומת לב את הודעת מר בר-סלע, המנהל הכללי של משרד הסעד, שהמשתכנים יקבלו את מלוא החמורה של הבתים פרטי לדמי העברה וגינות. אני חושב שזו גם דעת החבריים.

ד. נצר:

איננו צריכים להיכנס לפרטים.

היו"ר מ. ארם:

אנחנו נדרשנו להבטיח דבר משוט, שהמשתכנים יקבלו את מלוא החמורה של בתיהם.

י. ניצני:

אני מציע לכתוב שהתושבים יקבלו את מלוא החמורה של רכושם.

י. בר-סלע:

אני יכול לקבל איזה ניסוח שהוא. אינני רוצה להסתחר מאחורי איזה ניסוח מתוך רצון לקפח מישהו, אבל אנחנו מוסד ממשלתי ופועלים בהתאם למה שמותר לנו.

היו"ר מ. ארם:

אנחנו מקבלים את ההצעה של חבר הכנסת ניצני, ואומרים: "הוועדה לקחה לתשומת לב את הודעת מר בר-סלע, המנהל הכללי של משרד הסעד, כי המשתכנים יקבלו את מלוא החמורה של רכושם".

עכשיו מתחיל למעשה היניין הקונקרטי, כיצד להסתדר איתם. העברה אינם יכולים לקבל, גינות גם כן לא. ובכן אם אין התנגדות, אני מוכן שלא רק נקבל את ההחלטה הזאת, אלא גם החלטה נוספת, שוועדת השירותים מוכנה גם מצדה לעזור למשרד הסעד על-מנת שהתשכס הזה ייגמר. אני הייתי רוצה שהוועדה תעשה את המלאכה עד הסוף ותעזור למשרד הסעד שהילדים ייכנסו למוסד.

י. נצר:

יש לי שאילתה למר בר-סלע. בתקציב משרד הסעד יש סכום די ניכר, 140,000 לירות, שנקרא סכום להצלת ילדים מידי המיסיון. אנחנו לא קיבלנו על כך פרטים. אבל אלי הגיע מקרה מזעזע מאד. משפחה שלמה של עולים מרוסיה, גרו ברמלה. חמשה ילדים, שלישיה מהם התחנכו במיסיון ברמלה. האב של המשפחה חלה, ואינני יודע באיזה אמצעים הם הועברו לתל-אביב. המשפחה נמצאת שם, מחוסרת כל. תל-אביב לא מקבלת אותה. כל חמשת הילדים עכשיו מועברים למיסיון ביפו. השכנים נאהזו בזה. הדבר נודע לי ולא הצלחתי להשיג עבורם שום עזרה. אני שואלת מדוע. יש בת בת 16, התחנכה חמש שנים במיסיון, עברית איננה יודעת, היא לא יכולה לקבל מקצוע. המורה שמלמדת אותה נדהמה מהכשרון של הנערה הזאת. זה יכול להיות כזה. המיסיון לא מקבל אותה כי היא בת 16. הילדים לא בנתי-סטר, לא במוסד, והמשפחה לא מקבלת שום דבר. אין אפשר לסדר את העניין הזה.

ד. הקטין: יש לי שאילתה בענין קריה בנימין. יש שם שתי מעבדות שלא קיבלו החזקה. מבחינה כספית נמצא פתרון על-ידי המועצה, אבל זה לא עונה על הצרכים. יש שם כ-180 משפחות, זאת אומרת שמאחוריהם מאות ילדים רעבים. זה מצטרף לאותו המיגור שיש בשטח הארצי. מה לעשות בענין זה.

ד. בר-סלע: לשאלתה של חברת הכנסת הקטין - היתה לי פגישה עם מר ארנון ממשרד האוצר ולא הגענו להסכם. אני טענתי שהרשויות המקומיות נמצאות במצב קשה ביותר, כי אנחנו חייבים עבור הודשיים. היות והמצב הכספי שלנו הוא גם כן קשה, אנחנו מקבלים סכומי כסף קטנים, אז אנחנו מעבירים למקומות שזועקים באופן מיוחד. אם אנחנו מקבלים סכומים בגבול 25,000 לירות ליום, זה לא מספיק. היום מתקיימת ישיבת ועדת השרים הכלכליים, וביקשתי גם את שר הסעד להביא לשם את השאלה הזאת.

היו"ר מ. ארם: בקשר למועצה הציבורית על-ידי המועצה הסוציאלית, ביקשתי ממשרד הסעד שיאפשר לנו לשלוח שלושה אנשים במקום שניים. הוא הסכים. ובכן יש הצעה שהשלושה יהיו: ארם, נילזני וארדיטי. הם הבטיחו שמפ"ם תהיה מיוצגת.

ד. נצר: אני מרשה לעצמה אפשרות להודיע עוד פעם. לא ייתכן שבוועדה זו לא תהיה אף אשה אחת.

הישיבה נסתיימה בשעה 10.45.